

Briselē, 2024. gada 19. janvārī
(OR. en)

5428/24

Starpiestāžu lieta:
2023/0463(COD)

AG 6
JAI 60
FREMP 17
DISINFO 5
HYBRID 3
MI 43
DATAPROTECT 19
AUDIO 6
CONSOM 17
TELECOM 11
CODEC 82
IA 14

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Tiesību aktu kopums "Eiropas demokrātijas aizsardzība" – politikas debates

1. Komisija 2023. gada 12. decembrī pieņēma tiesību aktu kopumu "Demokrātijas aizsardzība". Tajā ietilpst turpmāk uzskaitītie dokumenti.
 - i. Komisijas paziņojums par demokrātijas aizsardzību ¹.
 - ii. Priekšlikums jaunai direktīvai par interešu pārstāvības pārredzamību ² trešo valstu vārdā (turpmāk "ierosinātā direktīva").
 - iii. Priekšlikums regulai, ar ko groza Regulas (ES) 1024/2012 un (ES) 2018/1724 ³ un kas pievienota ierosinātajai direktīvai.
 - iv. Ietekmes novērtējums ⁴, kas pievienots ii) un iii) punktā minētajiem tiesību aktu priekšlikumiem.

¹ Dok. 16935/23 + ADD 1.

² Dok. 16889/23 + ADD 1 + ADD 2.

³ Dok. 17076/23.

- v. Komisijas ieteikums par iekļaujošiem un noturīgiem vēlēšanu procesiem Savienībā un par Eiropas Parlamenta vēlēšanu eiropeskās būtības un efektīvas norises uzlabošanu.
 - vi. Komisijas ieteikums par pilsoņu un pilsoniskās sabiedrības organizāciju iesaistīšanas un efektīvas līdzdalības veicināšanu valsts politikas veidošanas procesos.
2. Vispārējo lietu darba grupas (GAG) 2024. gada 9. janvāra sanāksmē Komisija iepazīstināja ar paketes galvenajiem elementiem, tostarp ierosināto direktīvu un tai pievienoto ietekmes novērtējumu, un ar abiem ieteikumiem – GAG 11. janvāra sanāksmē.
 3. GAG 23. janvāra sanāksmē notiks sākotnēja diskusija par ierosināto direktīvu “jautājumu un atbilžu” formātā, kurā delegācijām būs iespēja uzdot jautājumus un lūgt Komisijai precizējumus.
 4. Lai virzītu tiesību aktu kopuma izskatīšanu un jo īpaši ierosinātās direktīvas detalizētu izskatīšanu, Vispārējo lietu padomes 29. janvāra sanāksmē notiks politikas debates. Lai virzītu politikas debates, prezidentvalsts ir sagatavojusi neoficiālu dokumentu, tostarp jautājumus.
 5. Pastāvīgo pārstāvju komiteja tiek aicināta pieņemt zināšanai minēto neoficiālo dokumentu un tajā ietvertos jautājumus, kas izklāstīti šīs piezīmes pielikumā, un nosūtīt tos Padomei.
-

⁴ Dok. 16889/23 + ADD 3 + ADD 4; 17076/23 ADD 1 + ADD 2.

PREZIDENTVALSTS SAGATAVOTS NEOFICIĀLS DOKUMENTS

I. IEVADS

Visaptverošajam paziņojumam par demokrātijas aizsardzības tiesību aktu kopumu ir divējāds mērķis: no vienas puses, iepazīstināt ar tiesību aktu priekšlikumiem un abiem ieteikumiem un, no otras puses, pārskatīt kopš 2020. gada panākto progresu saistībā ar Eiropas Demokrātijas rīcības plānu.

Izvērtējot Eiropas Demokrātijas rīcības plāna ⁵ īstenošanu, paziņojumā aplūkoti trīs rīcības plāna pīlāri: 1) vēlēšanu integritātes aizsardzība un demokrātiskas līdzdalības veicināšana, 2) mediju brīvības un plurālisma stiprināšana un 3) cīņa pret dezinformāciju un ārvalstu īstenotu informācijas manipulāciju un iejaukšanos; kā arī uzskaitīti sasniegumi katrā no šīm sadaļām.

Turklāt paziņojumā aplūkoti nesenie centieni, kas vērsti uz Eiropas demokrātisko noturību, veicinot iekļaujošu pilsonisko iesaisti un līdzdalību un apzinot ES finansējuma iespējas, kas pieejamas pilsoniskās sabiedrības organizācijām, lai tās varētu veidot savas spējas un īstenot projektus, kas palīdz veicināt ES vērtības.

⁵ Dok. 13678/20.

II. PRIEKŠLIKUMS DIREKTĪVAI PAR INTEREŠU PĀRSTĀVĪBAS PĀRREDZAMĪBU TREŠO VALSTU VĀRDĀ

Ierosinātajai direktīvai, ar ko nosaka saskaņotas prasības iekšējā tirgū attiecībā uz interešu pārstāvības pārredzamību, ko veic trešo valstu vārdā, un groza Direktīvu (ES) 2019/1937 (“ierosinātā direktīva”), ir divi vispārīgi mērķi: no vienas puses, nodrošināt ES tirgus pienācīgu darbību interešu pārstāvības darbībām trešo valstu vārdā un vienlaikus veicināt pārredzamību, integritāti un sabiedrības uzticēšanos ES un dalībvalstu lēmumu pieņemšanas procesiem attiecībā uz trešo valstu ietekmi. Minētie mērķi ir jāsasniedz, attiecīgi atvieglojot pārrobežu interešu pārstāvības darbības, ko veic trešo valstu vārdā, ja tās tiek veiktas pārredzami, un uzlabojot zināšanas par trešo valstu vārdā veiktās interešu pārstāvības apjomu, tendencēm un dalībniekiem.

Ierosinātajā direktīvā būtu noteikts, ka dalībvalstīm jāizveido un jāuztur valsts reģistri, lai nodrošinātu trešo valstu subjektu veikto interešu pārstāvības darbību pārredzamību, kā arī jāieceļ par šiem reģistriem atbildīgās iestādes. Turklāt ierosinātajā direktīvā būtu noteikts, ka dalībvalstīm jāizraugās neatkarīgas uzraudzības iestādes, kuru pienākums ir uzraudzīt ierosinātajā direktīvā noteikto pienākumu ievērošanu un izpildi, kā arī apmainīties ar informāciju ar citu dalībvalstu uzraudzības iestādēm gadījumos, kad tas ir atļauts saskaņā ar ierosināto direktīvu.

Ierosinātā direktīva būtu piemērojama subjektiem, kas trešo valstu vārdā veic interešu pārstāvību kā pakalpojumu vai līdzīgas darbības, un ar to tiktu uzlikts pienākums veikt uzskaiti un reģistrēties valstu reģistros, kā arī atklāt informāciju par reģistrāciju, uzrunājot valsts amatpersonām. Konkrētāk, ar direktīvu tiecas aptvert darbības, kas veiktas ar mērķi ietekmēt politikas vai tiesību aktu izstrādi, redakciju vai īstenošanu vai publiskus lēmumu pieņemšanas procesus Eiropas Savienībā. Cita starpā, ja palīgdarbības, profesionālas juridiskās konsultācijas, diplomātiskās attiecības un iemaksas pamatfinansējumā nav saistītas ar interešu pārstāvības darbību, tās ir izslēgtas principā. Ierosinātajā direktīvā jēdziens “trešā valsts” ir definēts kā visu līmeņu publiskas iestādes ārpus Eiropas Ekonomikas zonas, kā arī visi subjekti, kuru darbības var attiecināt uz šādu publisku iestādi.

Ierosinātā direktīva prasa pilnīgu saskaņošanu, kas nozīmē, ka dalībvalstis nevarētu saglabāt vai ieviest stingrākas vai mazāk stingras pārredzamības prasības attiecībā uz darbībām, kas ietilpst direktīvas darbības jomā, ne arī atšķirīgas (administratīvās) sankcijas neatbilstības gadījumā.

Ierosinātajā direktīvā ir noteikts standartizēts datu kopums, kas jāievāc, kā arī prasības attiecībā uz konkrētu datu kopumu, kas jādara publiski pieejams vai nu atsevišķi, vai apkopojumā. Izmantojot deleģētos aktus, Komisija varētu grozīt vācamos datus vai apkopojumā publiskojamo informāciju.

Visbeidzot, ar ierosināto direktīvu tiktu izveidota aizsardzības pasākumu sistēma reģistrētiem subjektiem, tostarp neatkarīgu uzraudzības iestāžu izveide, kā arī iespējamās saskaņotas sankcijas, kas attiecas tikai uz administratīviem sodiem neatbilstības gadījumos. Neatkarīgās uzraudzības iestādes varētu pieprasīt uzskaites datus, ko subjekti glabā, – vai nu gadījumos, kad pastāv aizdomas par neatbilstību ⁶, vai gadījumos, kad subjektiem ir potenciāli būtiska ietekme uz sabiedrisko dzīvi un debatēm (izmantojot uz risku balstītu pieeju, izmantojot finanšu robežvērtības). Neatkarīgās uzraudzības iestādes arī būtu atbildīgas par pārrobežu sadarbību un informācijas apmaiņu un varētu piemērot administratīvas sankcijas neatbilstības gadījumā.

⁶ Ar ierosināto direktīvu tiktu grozīta Direktīva (ES) 2019/1937, lai nodrošinātu, ka trauksmes cēlēji var brīdināt uzraudzības iestādes, kas jāizveido dalībvalstīm, par faktiskiem vai iespējamiem priekšlikuma prasību pārkāpumiem.

III. JAUTĀJUMI MINISTRIEM

1. Kāds ir jūsu viedoklis par ierosinātās direktīvas galvenajiem elementiem, jo īpaši par darbības jomu attiecībā uz to, kādas darbības un trešo valstu subjekti tiek aptverti?
 2. Kā, jūsuprāt, tiks ietekmēti esošie pārredzamības reģistri jūsu dalībvalstī vai Savienības līmenī? Konkrēti, kā jūs vērtējat ierosinātās direktīvas noteikumus, kuri liegtu dalībvalstīm saglabāt vai ieviest stingrākas vai mazāk stingras pārredzamības prasības attiecībā uz darbībām, kas ietilpst direktīvas darbības jomā?
 3. Ņemot vērā visas iniciatīvas kopš 2020. gada un stāvokli to īstenošanā, vai ir kādi papildu pasākumi ES līmenī, kurus jūs apsvērtu, lai labāk aizsargātu mūsu demokrātijas, stiprinātu mūsu vēlēšanu procesu noturību un veicinātu pilsoņu līdzdalību politikas veidošanā?
-